

Johanna Suojansalo & Noora Aapro

ELÄMYSPEDAGOGISET MENETELMÄT NUORISOTYÖSSÄ

Eläinavusteinen toiminta ja
luontoavusteisuus

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijät	Noora Aapro & Johanna Suojansalo
Työn nimi	Elämyspedagogiset menetelmät nuorisotyössä
Toimeksiantaja	Lumotarha
Vuosi	2022
Sivut	34 sivua, liitteitä 3 sivua
Työn ohjaaja	Jaakko Pitkänen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada tietoa siitä, miten elämyspedagogiikka soveltuu nuorisotyöhön ja millaisia kokemuksia nuoret siitä saavat. Opinnäytetyön avulla pyrittiin selvittämään nuorten ja heidän kanssaan toimivan ammattilaisen kokemuksia, sekä ajatuksia siitä, miten elämyspedagogiikka vaikuttaa nuoren kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Aiempia tutkimuksia aiheesta on jo jonkin verran tehty, sillä elämyspedagogiikka, seikkailukasvatus ja kokemuksellinen oppiminen ovat vanhoja käytäntöjä, joita on tänä päivänä hyvin integroitu erilaisiin palveluihin.

Tutkimus on kvalitatiivinen tutkimus. Laadullinen aineisto kerättiin keväällä 2022. Tutkimuksen kohteena toimivat 9.–10.-luokkalaiset nuoret. Nuoret osallistuivat toimintapäivään, joka pidettiin Green Care toimintaa – toteuttavalla Lumotarhalla. Kohdejoukko oli jo entuudestaan saanut paljon kosketuspintaa luontoon ja elämyspedagogiseen toimintaan. Luokkien oppimistavoitteena on tukea toiminnallisuutta ja nuoret ovat tottuneet oppimaan toiminnan kautta. Aineistoa varten toteutettiin haastattelun viidelle luonto- ja eläinavusteiseen toimintaan osallistuvalla nuorella, sekä toiminnan ohjaajalle.

Tuloksista käy ilmi, että luonto ja eläimet ovat merkityksellisiä asioita nuorten elämässä. Osa nuorista tahtoi viettää enemmän aikaa luonnossa myös omalla vapaa-ajallaan. Tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat lähes yhtä mielisiä siitä, että toiminta vaikutti heidän hyvinvointiinsa ainoastaan positiivisesti. Lähes kaikilla osallistujilla nousi myös haastatteluiden aikana esiin luonnon tärkeys rauhoittumiseen tarkoitettuna paikkana. Tuloksia arvioidessa tulee ottaa huomioon se, että luokka on toimintapainotteinen ja heillä on aikaisempakin kokemusta elämyspedagogiikasta.

Elämyspedagogiikka antaa asiakkaalle eläimen, tai luonnon välityksellä arjesta poikkeavaa elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa. Toiminnan ohjaajan mukaan lumotarhan eläin- ja luontoavusteinen toiminta perustuu hänen elinikäiseen kiinnostukseensa luontoa ja eläimiä kohtaan. Elämyspedagogiikka sopii lähes kaikille ryhmille ja nuorisotyöhön tätä on jo integroitu varsin hyvin. Myös Green Care -toimintaa voisi hyödyntää enemmän nuorisotyössä. Se välittää ajankohtaista tietoa ja on aktiivinen osallistuja yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Green Care jakaa vertaistietoa, esittelee yhteistyökumppaneita sekä tuo näkyvyyttä elämyspedagogiselle toiminnalle. Tutkimuksen tuloksia voi jatkossa hyödyntää elämyspedagogisen toiminnan kehittämiseen nuorisotyössä.

Asiasanat: Elämyspedagogiikka, green care, nuorisotyö

Degree title	Bachelor of humanities
Author (authors)	Noora Aapro & Johanna Suojansalo
Thesis title	Experiential pedagogy in youth work
Commissioned by	Lumotarha
Time	2022
Pages	34 pages, 3 pages of appendices
Supervisor	Jaakko Pitkänen

ABSTRACT

The goal of this thesis is to examine how experiential pedagogy is suitable for youth work and what kind of experiences young people get from it. In this study we will survey the experiences of young people and professionals working with them, as well as ideas about how experiential pedagogy affects the well being of young people. There have been previous studies on this topic, because experiential pedagogy, adventure education and experiential learning are old practises today well integrated within various services.

Our study is qualitative and the research material was collected in spring 2022. The target group of this research are secondary school students. The students participated in an activity day, which was held at the Lumotarha, which executes Green Care activities. Our group had already gained some experience in nature and experiential education. The learning objective of the classes is to support functionality and the students are used to learning through activity. For the research material we interviewed five students who participated in these activities. We also interviewed the instructor.

The results of the study shows that nature and animals are important in young people's lives. Some young people would like to spend more time in nature also in their free time. The persons who participated in the study were almost anonymous on that the activities had only positive effects on their well-being. During the interviews, the importance of nature as a place for relaxation also came up in almost all interviews. When evaluating the results, it should be taken into account that the class is activity-oriented and that they have previous experience in experiential pedagogy.

Experiential pedagogy gives the participant an memorable and experiential activities that differ from everyday life. According to the instructor, the animal and nature-assisted activities in Lumotarha are based on her lifelong interest for nature and animals. Experiential pedagogy is suitable for almost all groups, and this has already been integrated quite well in youth work. Green Care activities could also be used more in youth work. It conveys current information and is an active participant in social discussions. Green Care shares peer information, introduces partners, and brings visibility to experiential pedagogical activities. The results of the study can be used in the future to develop experiential pedagogic activities in youth work.

Keywords: experiential pedagogy, green care, youth work

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	ELÄMYSPEDAGOGIIKKA	7
2.1	Elämyspedagogiikasta yleisesti.....	7
2.2	Eläinavusteinen toiminta	8
2.3	Green Care -luontoavusteisuus.....	10
2.4	Elämyspedagogiikka nuorisotyössä	11
2.5	Green Caren historia	13
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
3.1	Tutkimuksen kohde ja tavoitteet	15
3.2	Tutkimusote.....	15
3.3	Teemahaastattelu ja havainnointi.....	16
3.4	Aineiston analyysimenetelmä	17
4	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	18
4.1	Toiminta ja haastattelut	18
4.2	Osallistujien haastatteluiden tulokset	19
4.2.1	Elämyspedagogisen toiminnan vaikutukset osallistujien hyvinvointiin.....	19
4.2.2	Toiminnan vaikutus sosiaalisiin taitoihin	21
4.2.3	Toiminnan monipuolisuus ja mielekkyys	21
4.3	Toiminnan ohjaajan haastattelun tulokset	23
4.4	Havainnoinnin tulokset	25
4.5	Johtopäätökset.....	26
5	POHDINTA.....	27
5.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	29
5.2	Jatkotutkimusehdotukset.....	30
	LÄHTEET.....	32

LIITTEET	35
----------------	----

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Liite 2. Suostumus opinnäytetyöhön

1 JOHDANTO

Idea opinnäytetyöhömme syntyi suuresta kiinnostuksestamme eläimiin ja luontoon. Tulevaisuudessa haluamme päästä omassa työssämme toteuttamaan eläin- ja luontoavusteisia menetelmiä osana nuorisotyötä. Opinnäytetyömme on vaikutustutkimus, jonka tarkoituksena on pohtia elämyspedagogiikan soveltuvuutta nuoristyöhön. Pohdimme, miten entistä tehokkaammin erilaisia elämyspedagogisia menetelmiä voitaisiin hyödyntää osana nuorisotyön monivaiheikkaista toimintaa. Tavoitteenamme on myös selvittää, millaisia kokemuksia nuoret saavat eläin – ja luontoavusteisesta toiminnasta ja miten toiminta vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa.

Elämyspedagogiikka on toiminnallinen menetelmä, jolla voidaan pyrkiä kasvattamaan ja opettamaan nuoria esimerkiksi luonnon ja eläinten avulla. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että luonnolla ja eläimillä on ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin merkityksellisiä vaikutuksia.

Luontoavusteisessa toiminnassa hyvinvointivaikutukset saavutetaan hyödyntämällä luonnon kaikille aisteille tarjoamia elämyksiä. Eläinten ja luonnon läsnäolo saa ihmisissä aikaan rauhoittavia vaikutuksia.

Rohkaistuttuaan ihmisen on helppo lähestyä eläintä ja näyttää sille tunteuksiaan. Eläimet ja niiden hoivaaminen saavat aikaan sosiaalisia onnistumisen kokemuksia, ja ne antavat tilaisuuden harjoittaa omia vuorovaikutustaitoja.

Opinnäytteemme työelämä tilaaja on Pohjois-Savossa sijaitseva Lumotarha. Lumotarhan toimintaympäristönä toimii maaseutu eläimineen, puutarha ja ympäröivä luonto. Yritys toimii Green Care -toimintaperiaatteiden mukaisesti, mikä tarkoittaa vastuullista, ammatillista ja tavoitteellista kuntoutustyöskentelyä eri asiakasryhmien kanssa luontoa ja maaseutua hyödyntäen. Keväällä 2022 haastattelimme viittä nuorta heidän kokemuksistaan elämyspedagogisesta toiminnasta.

2 ELÄMYSPEDAGOGIIKKA

2.1 Elämyspedagogiikasta yleisesti

Elämyspedagogiikka on hyvin moninainen käsite. Kyseessä on toiminnallinen menetelmä, jolla pyritään kasvatuksellisuuteen ja opetuksellisuuteen. Termejä kokemus, elämys, oppiminen, elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus käytetään monella eri tapaa opetus- ja kasvatustyössä. Kokemuksellisuus ja elämyksellisyys ovat tärkeitä elementtejä erityisesti toimiessa vaikeuksia kohdanneiden lasten ja nuorten kanssa. Kokemuksellinen oppiminen ja elämyspedagogiikka ovat lujasti sidoksissa toisiinsa. Myös seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka kulkevat käsikädessä. Näiden termien erottaminen on haastavaa ja luokittelu aiheuttaa usein sekaannusta. (Karppinen & Latomaa 2007, 11.)

Jokainen ihminen kokee elämykset eri tavalla ja elämysten kirjo onkin hyvin laaja. Yksi voi kokea elämyksiä mietiskelyn ja hiljaisuuden kautta, kun taas toinen puolestaan kokee saavansa elämyksiä extreme -seikkailun avulla. Lyhyt kävelylenkki lähimetsään voi olla jollekin elämys, joka jää mieleen positiivisena kokemuksena. Voimme kokea saavamme elämyksiä konkreettisesti järjestettyjen asioiden kautta, tai tavoitteellisesti tuotettujen kasvatus- ja opetus toiminnan avulla. (Karppinen & Latomaa 2007, 13–14.) Elämyksen merkityksellisyyden jokainen henkilö määrittelee itse, eikä elämys aina tarkoita suurta ja mullistavaa kokemusta. Pienelläkin elämyksellä voi olla suuri vaikutus, sillä koettu kokemus on aina ihmisestä itsestään lähtevää oivaltamista ja oppimista.

Elämyspedagogiikkaa kuvastaa hyvin kolme oppimisen aluetta. Ne ovat pää, sydän ja käsi. Nämä kuvaavat myös kolmea erilaista tapaa oppia psyykkisen, sosiaalisen ja fyysisen ulottuvuuksien myötä. Elämys voidaan lokeroida monitasoisesti: ajatuksena, tunteena, vaikutuksena, kokemisena, tai oppimisena. Elämyspedagogiikka tarjoaa ihmiselle enemmän kuin yhden tavan oppia ja pyrkii korostamaan aistien ja tunteiden merkityksellisyyttä. Elämyspedagogiikka hyödyntää ihmisen kaikkia aisteja ja tarjoaa asiakkaalleen kokemuksia

ja elämyksiä makujen, hajujen, näkyjen ja tuntemuksien kautta. (Karppinen 2007, 75–79.)

Elämyspedagogiikan eri menetelmät riippuvat itse toiminnan vetäjästä ja hänen kyvystään, sekä osaamisesta käyttää elämyspedagogiikkaa osana toimintaa. Tällainen menetelmä voi esimerkiksi olla seikkailullinen ja liikunnallinen toiminta luonnossa. Oleellisinta elämyspedagogiikalle on kokemuksen reflektointi ja tapahtuneesta yhdessä keskusteleminen. Reflektoidulla koettuja elämyksistä rakentuu merkityksellistä oppimista ja kokemista. (Karppinen & Latomaa 2007, 17.)

2.2 Eläinavusteinen toiminta

Eläinavusteinen työskentely toimii kattoterminä, joka pitää sisällään eläinavusteisen opetuksen, terapian ja toiminnan. (Ikäheimo 2013, 10.) Eläinavusteinen toiminta on toimintaa, jolla pyritään eläimen avulla tuottamaan asiakkaalle hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Eläinavusteinen terapia on ammattihenkilön tuottamaa terapiatyötä, jonka tavoitteena on yksilön fyysisen tai psyykkisen hyvinvoinnin kuntouttaminen. Eläinavusteinen terapia on systemaattisesti suunniteltua, eläinavusteinen toiminta on sisällöltään spontaanimpaa. (Halme 2016, 8). Eläinpedagogiikkaa voidaan käyttää osana kuntoutusta, toiminta- ja fysioterapiassa, perhetyössä, vammaistyössä sekä nuorisotyössä. (Alanko 2020, 12.)

Eläinavusteinen toiminta perustuu usein vapaaehtoisuuteen. Toiminnassa mukana olevan eläimen ohjaaja voi olla alan koulutettu ammattilainen, tai vapaaehtoinen eläinavusteisesta toiminnasta kiinnostunut henkilö, joka ei ole sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnon suorittanut. Eläintä ohjaajan henkilön tulee olla huolellisesti perehtynyt eläinavusteiseen toimintaan, sekä itse eläimeen ja sen käsittelyyn. (Ikäheimo 2013, 10–11.)

Lähes kaikkia eläimiä on mahdollista käyttää osana eläinavusteista toimintaa, mutta tutuimpia terapiaeläimiä ovat koirat ja hevoset. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on esimerkki eläinavusteisesta terapiasta, jossa hevonen toimii kasvattajana hevostoiminnan ohjaajan vastuulla. Tämä hevostoiminta on aina

tavoitteellista ja pitkäaikaista toimintaa, johon eläinavusteisen terapian lisäksi kuuluu myös talliyhteisössä toteutettava kasvatus- ja kuntoutustyö. Toimintaan kuuluu kaikki tallilla tapahtuva vuorovaikutus ja työnteko, ei pelkkä ratsastus. Sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla pyritään mm. ennaltaehkäisemään nuorten syrjäytymistä. (Arponen 2012, 8–12.)

Koirat sopeutuvat parhaiten eläinavusteiseen työskentelyyn. Suomessa kaverikoira-toiminta ja eläinvierailut erilaisiin asumisenyksiköihin ja laitoksiin ovat tavanomaisimpia. Koiran on havaittu vaikuttavan positiivisesti lukuisiin eri osaluokkiin ihmisessä: keskittymiseen, muistiin, ongelmanratkaisuun, kognitioon ja puheentuottoon. Koiran avulla voi myös harjoitella empatiataitoja ja useilla ihmisillä koiran läsnäolo auttaa myös erilaisiin pelkoihin. (Mehiläinen s.a.)

Eläimillä on todistettusti positiivisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Sanotaan, että eläimet poistavat ihmisestä ahdistusta ja stressiä. Pelkkä eläimen koskettaminen, sille jutteleminen ja läsnä oleminen saa aikaan mielihyvää. Eläimet välittävät meille välitöntä, mutkatonta ja sanatonta viestintää. ”Eläimen avulla on mahdollista oppia ymmärtämään oman olemuksen ja toiminnan seurauksia, viretilan ja stressintason säätelyä sekä lukemaan ympäristöä.” (Halme 2016, 8).

Jo lyhytkestoisella kohtaamisella eläimen kanssa voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia. Eläimet reagoivat välittömästi ihmisen tunnetiloihin ja käyttäytymiseen. Todistettusti eläimet vastaavat esimerkiksi ihmisen kiireeseen poistumalla paikalta. Jos tahdomme eläinten läsnäoloa ja huomiota, meidän tulee itse rauhoittua ja opetella olemaan tilanteessa läsnä. Eläimeltä saadun palautteen kautta ihminen tulee tietoisemmaksi itsestään ja toiminnastaan. Eläinavusteisessa toiminnassa eläimen ja ihmisen vuorovaikutus rakentuu asteittain ja etenee aina eläimen ehdoilla. Eläimen luottamuksen ansaitseminen antaa ihmiselle palkitsevia kokemuksia ja elämyksiä. (Tolonen 2018, 28–30.) Eläinavusteisissa toiminnoissa eläin toimii hyvinvointia ja terveyttä edistävänä tekijänä.

2.3 Green Care -luontoavusteisuus

Green Care – yhdistyksen tavoitteena on käyttää luontoa määrätietoisesti ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja säilyttämiseksi. Green Care -menettely perustuu luontolähtöisiin menetelmiin, joissa hyödynnetään maatiloja, metsiä, puutarhoja tai puistoja. Luontoavusteisia menetelmiä on mahdollista toteuttaa myös tuomalla luonnonmateriaaleja sisätiloihin kädentaitojen harjoittamiseen ja aistien aktivoimiseen. Green Caren oleellimmat elementit ovat toiminta, yhteisöllisyys ja luonto. Luontoavusteisuuden linkittyy vahvasti myös kokemuksellisuus ja osallisuus. (Yli-Talonen 2019, 10.)

Green Care – toiminnan eettisiin periaatteisiin kuuluu esimerkiksi luonnon arvostaminen, ammatillisuus, laatu ja turvallisuus sekä vastuullisuus. Luonnon arvostaminen toiminnassa näkyy siten, että sillä pyritään vahvistamaan ihmisen luontosuhdetta. Toiminnan ohjaajan taas tulee korostaa toiminnassaan ammatillisuutta. Ohjaajan tulee toteuttaa toimintaa vastuullisesti ja työhönsä sitoutuneesti. Laatu ja turvallisuus taas näkyvät toiminnassa siten, että palveluntarjoaja huolehtii siitä, että asiakkaille annetut kokemukset ovat turvallisia niin fyysisesti, psyykkisesti kuin henkisesti. Työn laatua tulisi myös jatkuvasti valvoa. Arvona vastuullisuus näkyy siten, että palveluiden tarjoaja etsii toimintaansa mahdollisimman paljon kestävästä kehityksen mukaisia ratkaisuja. Toiminnassa otetaan huomioon myös kotimaisuus, paikallinen kulttuuri sekä paikalliset ihmiset. (Suomi ym. 2016, 98–99.)

Luonto tarjoaa ihmisille monipuolisia hyvinvoinnin edistäjiä kuten kalastusta, marjastusta, metsästystä, mökkeilyä ja vaellusta. Luontokohteita on järjestetty myös liikuntarajoitteisille tai vaihtoehtoisesti luonto tuodaan liikuntarajoitteisten luokse. Kuntouttavaan ja hyvinvointia lisäävään luontoavusteiseen toimintaan linkittyy vahvasti eläinavusteinen toiminta. Eläimet ovat siellä missä luontokin. (Lehmussaari 2019, 6.)

Luonnosta saatavia hyvinvointivaikutuksia ihmiseen on tutkittu jonkin verran ja sitä tutkitaan jatkuvasti lisää. Ihmisen ja luonnon hyvinvointi ovat liitoksissa toisiinsa ja luonnonympäristön on huomattu vaikuttavan eniten ihmisen

sosiaaliseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Tekeminen ja oleminen luonnossa tuottaa ihmiselle mielihyvää ja aktivoi aivoja. Toiminta luonnossa voi olla vain olemista, ihmettelemistä ja rauhoittumista. Luonto mahdollistaa osallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen tunteen. (Yli-Talonen, 2019, 10.) Luonto itsessään tarjoaa ja luontoon voidaan luoda ihmisille uusia kokemuksia, kohtaamisia, vuorovaikutussuhteita. Ihminen saa luonnosta hoivaa ja voimaa. Luonnon hyvinvointia parantavat vaikutukset perustuvat kokemuksellisuuteen, osallisuuteen ja toiminnallisuuteen.

Erilaisten taitojen harjoittelua toiminnallisella ja kokemuksellisella tavalla käytetään ja hyödynnetään kasvatus- ja kuntoutustyössä. Maatilatoiminta voi tarjota päivätoimintaa erilaisille asiakasryhmille kuten mielenterveyskuntoutujille, kehitysvammaisille, erityisnuorille ja ikäihmisille. Maatilalla tapahtuvat arkiset ja toistuvat rutiinit sekä luonto ympäristönä ovat rauhoittavia tekijöitä. Luonto on kuntoutusympäristönä mahdollistaa menetelmällään elämänhallinnan tunnetta ja omatoimisuuden tukemista. (Lehmussaari 2019, 8–9.) Luontoavusteisilla menetelmillä saadaan edullisesti ja minimaalisesti paljon hyvää oloa. Luonto- ja eläinavusteinen toiminta tukee paljon puhuttavaa globaalia kestävästä kehitystä. Ihmisille on tärkeää opettaa tietoja ja taitoja siitä, miten elää tasapainossa arvokkaan luonnon kanssa.

2.4 Elämyspedagogiikka nuorisotyössä

Seikkailullisuus ja elämyksellisyys ovat aina olleet osa suomalaista nuorisotyötä muun muassa leiri - ja partiotoiminnan kautta. Elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus olivat termeinä kuitenkin pitkään vielä täysin tuntemattomia. Suomeen ne saapuivat erityisnuorisotyön mukana 1990 – luvun alulla. Esimerkiksi lastensuojelutyö ja nuorisohuolto käyttivät elämyspedagogiikkaa myös terapeutisena menetelmänä. (Kostamo 2014, 12.)

Nuoruudessa pyritään löytämään omaa identiteettiä ja persoonallisuutta. Ihmisen käydessä kehityskriisejä läpi, on ympäristöllä suuri merkitys. Ympäristö voi auttaa nuoren näiden kriisien läpi ja lisäksi edistää psyykkistä kehitystä. Elämyspedagogisen toiminnan kautta nuori pääsee pikkuhiljaa löytämään omaa identiteettiään ja vahvistamaan itseluottamustaan. Kokemusten myötä

nuori oppii havainnoimaan omia tunteitaan ja hyväksymään ne juuri sellaisina kuin ne ovat. Ammattimainen ohjaus toiminnassa on tärkeää ja se luokin turvallisuutta. Liiallista ohjaamista tulisi kuitenkin välttää, sillä jos toiminta on liian kontrolloitua, ei nuorella ole mahdollisuutta itseohjautua sekä löytää omia tavoitteitansa. (Heikkinen 2013, 9–10.)

”Kuullessaan seikkailukasvatuksesta tai seikkailu- ja elämyspedagogiikasta tulee usein ihmisillä ensimmäisenä mieleen kohisevat kosket, jäätiköt ja liukkaat kalliot.” (Ojala 2019). Vaikka elämyspedagogiikka voi olla kaikkea tätä, ei sen kuitenkaan tarvitse olla pelkkää vaarallisen ja jännittävän kuuloista toimintaa. Jokainen toimintaan osallistuva nuori voi itse pohtia, onko toiminta sellaista mihin hän haluaa osallistua. Vaikka nuoria kannustetaankin poistumaan omalta mukavuusalueeltaan, ei ketään kuitenkaan pakoteta mihinkään. Nuoren päästessä konkreettisesti toimimaan ja ylittämään itsensä, kasvattaa se vahvasti nuoren itseluottamusta sekä itsetuntoa. Itsetunnolla ja motivaatiolla taas on suuri vaikutus nuoren opiskelutottumukseen. (Karppinen 2007, 80.)

Elämyspedagogiikka muodostuu neljästä eri vaiheesta, jotka ovat toimintaan valmistautuminen, toiminta, reflektio ja päätös. Yhteiseen toimintaan valmistautuessa on tärkeää antaa nuoren osallistua toiminnan suunnitteluun, sillä näin hän pääsee vaikuttamaan toiminnan kulkuun ja saa samalla vastauksia häntä askarruttaviin kysymyksiin. (Ojala 2019.) Seuraavaksi tuleekin jo itse toiminta. Toiminta on vain pieni osa kokemusta, verrattaessa sitä elämyspedagogisen toiminnan koko kaareen. Toiminta on yhteisöllistä ja sopivan haasteellista ottaen huomioon ryhmän kompetenssin. (Ojala 2019.) Vaikka yhteisöllisyys on iso osa toimintaa, pääsee nuori myös kehittämään omaa itseään, sillä ryhmä ei pärjää ilman jokaisen yksilön panostusta. Elämyksellisyys onkin sitä voimakkaampaa, mitä enemmän nuori osallistuu ja on yhteydessä koko prosessiin. (Erkkilä 2010, 181.)

Kolmantena osana toimii reflektio. Reflektiota tapahtuu jo toiminnan aikana, sekä toiminnan jälkeen. Reflektion avulla nuorelle muodostetaan kuva koetusta toiminnasta yksilönä ja ryhmänä. (Ojala 2019.) Reflektiolla tarkoitetaan eräänlaista syvällistä ajattelua, jolla on tietty kohde. Reflektion avulla nuori

pääsee ottamaan hieman etäisyyttä välittömään kokemukseen ja katsomaan sitä eri näkökulmasta. (Erkkilä 2010, 181.) Ihmisen on helpompi tehdä omien arvojensa mukaisia valintoja, mitä paremmin hän tuntee omat ajatuksensa, tunteensa ja toimintatapansa. Tämän takia toiminnan reflektointi onkin erittäin tärkeää niin toiminnan aikana kuin sen jälkeenkin. Reflektoinnissa olennaisinta on se, että se tapahtuu yhdessä muiden kanssa. Oppien soveltaminen tulevaisuuden kannalta helpottuu, kun osallistujalle annetaan mahdollisuus pohtia omaa henkilökohtaista oppimistaan. (Pietilä 2020, 188–189.)

Elämyspedagogiikan viimeinen osa on päätös. Päätöksessä lopetetaan koettu toiminta ja se muutetaan osaksi osallistujien ryhmän historiaa. Ryhmälle ja sen yksilöille annetaan tilaa uusille kokemuksille ja toiminnalle, joiden myötä he taas jälleen oppivat lisää ja kasvavat yksilöinä. (Ojala 2019.)

Elämyspedagogisen toiminnan ohjaajan tärkein tehtävä on tehdä itsensä tarpeettomaksi. Vaikka ohjaaja vastaakin tilanteiden suunnittelusta, järjestämisestä sekä turvallisuudesta, tulee hänen kuitenkin antaa nuorille tilaa tehdä itse omia päätöksiään ja antaa näin nuorille mahdollisuuden oppia kokemuksiansa kautta. Nuoret ovat siis itse vastuussa tekemisestä ja ohjaajat ovat vain taustalla tukemassa ja auttamassa, jos tilanne sitä vaatii. Ohjaajien tulisi toimia humanistis-konstruktionistisen kasvatusajattelun mukaisesti. Siinä korostuvat tasa-arvoinen vuorovaikutus, subjektiivisuuden ja kasvupyrkimysten kunnioitus sekä sisältäpäin ohjautuvuuden kehittäminen. (Kostamo 2007, 14.)

2.5 Green Caren historia

Suomessa ja monissa muissa Euroopan maissa luonnon hyvinvointivaikutukset on tunnettu jo pitkään. Luontoa ja sen hyvinvointivaikutuksia on hyödynnetty esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden laitoksissa. Parantolat ja mielisairaalat sijaitsivat yleensä maaseudulla tai luonnonkauniissa paikoissa, joissa maataloustyöt ja puutarhanhoito kuuluivat asukkaiden arkeen. Luontoon tukeutuvien kuntoutusmenetelmien hyödyntäminen on taas pikkuhiljaa noussut pinnalle. Green Care – käsite esiteltiin Suomessa ensimmäisen kerran vuonna 2008 ja omaksuttiinkin toimintaan nopeasti muun muassa maaseudun kehittäjien, yrittäjien ja viranomaisten avulla. (Soini ym. 2011, 1.)

Green Care – toiminnan historia on pitkälti kirjoitettu puutarhaterapeuttisen toiminnan historiana, mutta vähitellen sen rinnalle on alettu myös nostamaan eläinavusteinen terapia. Aluksi sitä hyödynnettiin varsinkin maaseutuoloihin, jossa se toimi lasten ja nuorten kuntouttavana toimintana. (Kangasniemi & Koivuniemi 2011, 8.)

Eläinavusteisuuden juuret maailmalla ovat 1700–1800 – luvuilla. Lapsien on tiedetty jo pitkään oppineen kehittämään lempeitä tunteita ja vastuuntuntoa eläinten avulla. 1700 – luvun lopulla eläimiä on käytetty muun muassa mielen-terveysongelmista kärsivien hoidon apuna. Ajateltiin, että eläimet herättävät potilaissa sosiaalistavia ja hyväntahtoisia tunteita. (Kirvesniemi 2014, 4.)

Suomeen Green Care – konsepti on tullut hieman myöhässä, kun taas Norja ja Hollanti ovat olleet konseptin kehityksessä edelläkävijöitä. Vastaavantyyppisiä konsepteja löytyy myös muualta Euroopasta, sekä Britanniaasta ja Yhdysvalloista. Suomessa kuitenkin nykyinen Green Care konsepti on kehittynyt ympäristön tuomien muutosten sekä maatalousammattilaisten avulla. He ovat kehittäneet konseptia, sillä heillä on ollut tarve kehittää muita ammatinharjoittamismuotoja maatalouden oheen. (Kangasniemi & Koivuniemi 2011, 9.) Green Care – käsitteen avulla on pystytty tuomaan esille jo olemassa olevaa toimintaa, jota on aikaisemmin tehty kokemuspärisen tiedon ja taidon pohjalta. Luonnon ja eläinten hyvinvointivaikutukset ovat olleet tiedettyjä jo pitkään, mutta niiltä ovat uupuneet käsitteet ja työvälineet niiden nostamiseen ammatilliseen keskusteluun. (Yli-Viikari & Haapasaari 2013, 99.)

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ovat pyrkineet luomaan pohjaa Green Care- toiminnalle sekä tutkimukselle. Vuonna 2010 perustettiin Green Care Finland- yhdistys, joka toimii toiminnan ja kehittämisen katto – organisaationa. Yhdistys määrittelee raamit Green Care- käsitteelle, sekä luo yhtenäiset kriteerit konseptin käytölle. (Kangasniemi & Koivuniemi 2011, 9.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen kohde ja tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia elämyspedagogiseen toimintaan osallistuvien nuorten vaikutuksia ja kokemuksia, sekä sitä, miten se vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa ja sen eri osa-alueisiin. Tutkimuksen kohteena toimivat 9-10-luokkalaiset nuoret. Kohdejoukko on jo entuudestaan saanut paljon kosketuspintaa luontoon, sillä he ovat aikaisemmin päässeet opinnoissaan toimimaan luonnossa. Luokkien tavoitteena on tukea toiminnallisuutta ja nuoret ovat tottuneet oppimaan toiminnan kautta. Toteutamme teemahaastattelun viidelle toimintaan osallistuvalla nuorella. Tarkoituksenamme on haastatella nuoria yksi kerrallaan ja nauhoittaa haastattelut.

Tutkimuksemme pohjautuu elämyspedagogiseen toimintaan osallistuvien nuorten kokemuksiin. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää millaisia koettuja vaikutuksia ja kokemuksia elämyspedagogiikalla on nuoren hyvinvointiin. Tutkimuksen avulla haluamme saada tietoa elämyspedagogisesta toiminnasta, menetelmistä, sekä sen soveltuvuudesta nuoristotyöhön.

Tutkimuskysymys:

Miten elämyspedagogiikka soveltuu nuoristotyöhön ja millaisia kokemuksia nuoret saavat siitä?

Tutkimuskysymyksen avulla pyrimme selvittämään nuorten ja heidän kanssaan toimivan ammattilaisen kokemuksia, sekä ajatuksia siitä, miten elämyspedagogiikka vaikuttaa nuoren kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

3.2 Tutkimusote

Tutkimusotteemme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. ”Tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa.” (Hirsjärvi ym. 2007,160). Tutkimuksessa olimme siis mukana todellisen elämän tilanteessa, josta pyrimme löytämään

uusia tosiasioita. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillistä on tutkimussuunnitelman muotoutuminen olosuhteiden mukaisesti ja se, että tapauksia käsitellään ainutlaatuisina. (Hirsjärvi ym. 2007, 157– 160.)

3.3 Teemahaastattelu ja havainnointi

Laadullista tutkimusta toteuttaessa yleisenä päätutkimusmenetelmänä on haastattelut. Teemahaastattelulla tarkoitetaan lomakehaastatteluiden ja avoimen keskustelun välimuotoa. Oleellista teemahaastatteluissa on, että haastattelujen teema-alueet, sekä aihepiirit ovat tiedossa. Kysymysten täsmällinen muoto ja järjestys voivat vaihdella, tai puuttua kokonaan. Teemahaastattelu vastaa hyvin kvalitatiivisen tutkimuksen edellytyksiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 203.)

Tässä opinnäytetyössä käytimme puolistrukturoitua haastattelumenetelmää. Puolistrukturoidussa haastattelussa ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja, mutta haastattelukysymykset ovat samat. Haastattelussa tulleet vastaukset olivat haastateltavien omin sanoin kerrottuja, sekä omista kokemuksista tulleita vastauksia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47– 48.)

Nuorille esitettävät kysymykset pyrittiin esittämään yksinkertaisina niin, että niihin on helppo vastata. Halusimme luoda turvallisen ja mukavan ilmapiirin haastatteluja tehdessä. Aloitimme haastattelut helpoilla ja laaja-alaisilla kysymyksillä, joiden tarkoitus on nostaa mielenkiinto keskusteluun ja rohkaista keskustelemaan itseään kiinnostavasta aihealueesta. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 107.)

Toisena aineistonkeruumenetelmänä käytimme osallistuvaa havainnointia. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija toimii yhdessä tutkittaviensa kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 83– 84.) Havainnoinnin avulla saadaan tietoa siitä, toimivatko ihmiset oikeasti samalla tavalla, kuin he sanovat toimivansa. Sen avulla on helppo tutkia vuorovaikutusta jatkuvasti muuttuvissa olosuhteissa. Havainnoinnin avulla saimme välitöntä tietoa ryhmän ja sen yksilöiden toiminnasta ja käyttäytymisestä. Havainnointi sopii erinomaisesti laadullisen

tutkimuksen menetelmäksi. Osallistuimme myös itse toimintaan, joten suoritimme osallistuvaa havainnointia. Toimimme osallistuvina havainnoitsijoina, eli ryhmälle tehdään heti selväksi, että olemme ryhmässä havainnoitsijoina. (Hirsjärvi ym. 2007, 209 – 212.) Valitsimme havainnoinnin aineistonkeruumenetelmäksi, sillä koimme sen soveltuvan hyvin luonnolliseen ympäristöön, jossa olosuhteet voivat muuttua nopeasti.

3.4 Aineiston analyysimenetelmä

Aineiston analyysi purettiin teemoittelulla. Analyysimenetelmämme oli ymmärtämiseen pyrkivä lähestymistapa. Raportissa käytimme teemojen käsittelyssä haastattelulainauksia. Haastattelulainauksien avulla halusimme tuoda lukijalle esille kuvan siitä, mihin teemoittelu perustuu. (Eskola & Suoranta 2008, 174 –180.)

Lainatessamme tutkimuksen purussa haastatteluun osallistuneiden vastauksia, numeroimme haastateltavat ja kerroimme sen, onko vastaaja nuori vai ryhmätoiminnan ohjaaja. Pyrimme antamaan jokaiselle haastattelun vastaajalle täyden anonyymiteetin. Aineiston analyysi aloitettiin pelkistämällä tutkimuskysymysten kannalta epäolennaiset aineistot pois. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 111–112.)

Haastateltavat vastasivat teemahaastattelun pohjalta kysytyihin kysymyksiin. Litteroimme aineiston, sekä tutkimuskysymyksen osalta kaikkeista olennaisimmat asiat. Tutkimusaineisto kerättiin keväällä 2022. Haastattelut toteutettiin toiminnallisen tilanteen jälkeen paikan päällä työelämätilaajaamme luona. Haastattelutilanne oli siltä osin erilainen, että saimme toimiston sijaan mahdollisuuden haastatella jokaista nuorta yksitellen eläinten keskellä tallissa. Alpakat olivat siis mukana haastattelutilanteessa luomassa rennompaa tunnelmaa. Halusimme luoda haastattelutilanteesta mahdollisimman rennon ja kiireettömän, jotta nuorilla olisi mahdollisimman mukava olo. Tarkoituksenamme ei ollut kuulustella, vaan johdatella keskusteluun. Kerroimme jokaiselle nuorelle ennen haastattelun alkua mistä oli kyse, mihin haastattelumateriaalia käytetään ja mikä tutkimuksen tarkoitus on.

Aineiston analysointi tapahtui litteroimalla, eli kirjoittamalla vastaukset ylös juuri sellaisenaan kuin vastaajat ovat kysymyksiin vastanneet. Litteroinnin jälkeen pelkistimme vastauksen, niin että poissuljimme kaiken ylimääräisen, sekä epäolennaisen pois. Tulosten aukikirjoittamisessa viittasimme suoraan nuorten omiin sanoihin, niillä sanoilla, miten nuoret olivat itse vastanneet. Tutkimuksen kannalta olennaisia vastauksia ei ole muutettu ollenkaan, vaan ne on otettu opinnäytetyöhömmö sellaisinaan.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Toiminta ja haastattelut

Toiminta tapahtui Lumotarhalla, jossa on erinomaiset puitteet elämyspedagogiseen toimintaan. Lumotarha sijaitsee järven rannalla ja tarhalla löytyy muun muassa nuotiopaikka, kesäkeittiö, talleja, aittoja sekä metsää. Eläimillä on myös omat aitaukset. Tarhalla löytyy alpakoita, hevonen, aasi, kaneja sekä kanoja.

Toiminnan aluksi ryhmä kokoontui alkupiiriin, jossa he saivat ohjeet Lumotarhalla toimimiseen. Toiminnan ohjaaja piti tarhalla kierroksen. Ryhmä sai myös vapaasti tutustua eläimiin ja silittelä niitä. Kiertelyn jälkeen nuoret pääsivät toimimaan alpakoiden luona. Ryhmä sai syöttää eläimille porkkanoita sekä kuulla uutta tietoa alpakoista. Nuorten kanssa tehtiin rauhoittumisharjoitus, jossa mietittiin kyseisellä hetkellä olevia tunnetiloja sekä aistihavaintoja. Nuoret keskustelivat muun muassa siitä, kuinka erilaisia persoonia eläimillä on. Tämän jälkeen nuoret saivat kierrellä ja valita eläimen, johon he samaistuvat. Samaistuttavasta eläimestä otettiin kuva ja nuori pohti syitä sille, miksi hän samaistuu kyseiseen eläimeen. Lopuksi nuoret lähtivät vielä alpakka- ja aasikävelyille. Nuoret taluttivat vuorotellen molempia eläimiä. Lopuksi ryhmä kokoontui vielä rauhoittumaan piha-alueelle ja keskustelemaan päivästä sekä koetusta toiminnasta. Samalla osa nuorista tuli haastatteluun alpakkatalliin.

4.2 Osallistujien haastatteluiden tulokset

4.2.1 Elämyspedagogisen toiminnan vaikutukset osallistujien hyvinvointiin

Haastattelimme viittä toimintaan osallistunutta nuorta heti toiminnan jälkeen. Haastatteluiden edetessä selvisi, että luonto ja eläimet ovat nuorille todella merkityksellisiä tekijöitä heidän elämässään. Osa haastatelluista nuorista tahtoi viettää enemmän aikaa luonnossa myös omalla vapaa-ajallaan. Nuoret kertoivat haastattelun aikana mielellään omista lemmikeistään, sekä aiemmista kokemuksistaan eläinten kanssa.

Haastatteluun osallistuneiden nuorten vastauksista saimme vaikutelman, että toimintapäivä vaikutti kaikkien hyvinvointiin ainoastaan positiivisesti. Vastauksista on tulkittavissa, että nuorilla on haasteita sosiaalisissa tilanteissa, kun taas eläinten kanssa voi olla oma itsensä. Rutiineista poikkeaminen ja mahdollisuus tehdä jotakin uutta antaa uusia positiivisia kokemuksia. Nuoret saapuivat toimintapäivään odottavaisin ja avoimin mielin. Kysyimme nuorilta, oliko heidän olotilansa muuttunut jotenkin toiminnan aikana.

H1: No siis kyllä koska ensinnäkin nää eläimet ei oikeen puhu, niin niitten kanssa oleilu on vähän parempaa.

H3: Ihan hyvä, tuli semmoinen, niin ku pääs tekee ja niin ku rauhalline. Tuli parempi fiilis, tai tuntuu vähän ku semmoinen taakka olis lähteny.

H5: No siis oikeastaan tosi mukava, niin ku mun mielestä. Aina mukava tehdä kaikkea niin ku erilaista. Tää oli just mulle niin ku ihan uutta. Mulla on ollut ihan tosi hyvä päivä.

Kysyimme nuorilta mitä luonto ympäristönä heille merkitsee ja miten paljon he liikkuvat luonnossa. Lähes kaikilla osallistujilla nousi haastatteluiden aikana esiin luonnon tärkeys rauhoittumiseen tarkoitettuna paikkana. Osa nuorista nosti esiin myös ajan puutteen, sekä liikkumisvaikeudet päästä luonnon helmaan. Kysymykseen miten paljon he liikkuvat luonnossa, ei vastauksia juurikaan saatu. Tämä johtuu varmasti nuorten haasteista irtaantua

arjen tutuista rutiineista ja vaikeuksista hakeutua erilaisiin tilanteisiin. Liikkuminen kodin, tai koulun ulkopuolella aiheuttaa paineita, sisällä oleminen on turvallisempaa ja siten helpompaa.

H3: En oikeastaan, kun siihen ei oo hirveästi aikaa. Kun asun silleen aika keskustassa, sitten kun mun vanhemmat asuu maalla vähän kauempana ja mun veljiäki, nii siellä sitten vähän enemmän. Se on sellainen missä pystyy niin ku mielen tasaamaan.

H4: On, kesällä varsinkin.

H5: No en mä tiedä, luonto ehkä semmoinen paikka niin ku missä pystyy helposti rauhoittua.

H1: Siis mä en oo ollenkaan semmonen kaupunki-ihminen.

Suurin osa nuorista koki toimintapäivän positiiviseksi asiaksi ja osallistuivat toimintaan mielellään. Esiin nousi myös, että vaihtelu normaaleihin päiviin on tervetullutta. Toisaalta arjesta poikkeaminen tuo myös aina haasteita ja pelkoja. Lähteminen johonkin uuteen on vaikeaa, turvallisempaa olisi tutussa ympäristössä.

H1: Kyllä siis tää oli tosi erilainen kokemus. Ei oo semmoista joka päiväistä ja toivoisin, että tällaisia päiviä olisi enemmän.

H2: No oli ihan mukavaa silleen, että vaihtelua mutta kyllä mä ehkä silti olisin istunut koulussa mielummin

Pyysimme tarkentamaan vastausta. Lisää aiheesta kysyttäessä haastateltava kertoi, että olisi toivonut toimintapäivään lisää tekemistä. Haastateltava mainitsi, että ratsastaminen ja karsinoiden siivoaminen olisi ollut mieluisampaa tekemistä rauhoittumisharjoitusten sijaan. Itse tekeminen nousi selvästi suosituimmaksi toimintapäivän aikana. Kuten vastauksista huomaa, tekemällä pääsee irti siitä, millaisia ajatuksia normaalisti arjessa nuoren päässä pyörii. Toimintapäivän tarkoituksena olikin antaa nuorille erilainen kokemus elämyksellisestä kuntoutumisesta.

H2: Mulla on niin kun... Oon aika varma, että se johtuu osittain ADHD:sta. Mulla on pakko koko ajan olla jotain tekemistä, siillä

mä tylsistyn tosi nopeesti. Monesti ne asiat joidenka pitäisi rentouttaa mua, niin kääntyy päinvastoin koska mä alan miettimään ihan liikaa kaikkea.

H2: Mä oon aika varma että semmoselle ihmiselle, joka pystyy rentoutumaan hengittelemällä syvään ja tekemättä mitään, niin täähän on täydellinen.

4.2.2 Toiminnan vaikutus sosiaalisiin taitoihin

Nuorien haastatteluissa nousi esiin sosiaaliset taidot ja se, miten nuorten persoonallisuudet muuttuivat luontoympäristössä verrattuna koululuokkaan. Suurin osa nuorista huomasi pieniä muutoksia. Osa ei kuitenkaan havainnut mitään erityisiä muutoksia. Keskustelu koettiin myös helpommaksi, kun samalla pystyi tekemään jotain toiminnallista. Toimintapäivän aikana oli mahdollisuus antaa nuorille aikaa tekemiseen. Kukaan ei painostanut, tai määrännyt tahtia, kuten koulussa. Sosiaalisia paineita onnistumisesta ei ollut.

H1: Ei ollenkaan niin ku puhuttu koulusta, eikä mitään semmoista. Me vaan oltiin siinä, puhuttiin jotain ihan hauskoja semmoisia just.

H2: Ehkä ihmisten persoonat muuttuu tosi erilailla. Niin ku melkein päinvastoin. Ihmiset, jotka saattaa olla tosi hiljaisia luokassa niin oli täällä ihan päinvastoin.

H3: No kaikki jotenkin täällä oli silleen niin ku, että keskitty tähän juttuun. Kun koulussa kaikilla on ehkä se että keskittyminen herpaantuu.

4.2.3 Toiminnan monipuolisuus ja mielekkyys

Haastatteluissa nousi esiin se, miten osa nuorista jännitti hieman Lumotarhaan tuloa. Nuorille oli kuitenkin kerrottu mitä päivän aikana on luvassa, joten se helpotti päivään valmistautumista. Jännitys tuntui kuitenkin muuttuvan innostukseksi toiminnan edetessä. Uuteen tilanteeseen osallistuminen on aina jännittävää nuorelle, jonka arki on strukturoitua ja täynnä tuttuja rutiineja. Näillekin nuorille etukäteen päivän toimintamallin selventäminen antoi selvästi rohkeutta osallistua.

H1: Vähän jännitti joo. Mutta enemmän semmonen odottava olo.

H4: Aluksi jännitti mutta lopussa ei enää niin paljoa.

Haastattelujen perusteella nuoret kokevat eläin – ja luontoavusteisen toiminnan pääosin mielekkääksi. Neljä viidestä nuoresta oli sitä mieltä, että toimintaa oli sopivasti. Yksi haastateltavista koki kuitenkin, että toiminnallista osuutta olisi voinut olla enemmän. Erään nuoren vastauksessa tiivistyy konkreettisesti se, millaista nuorten arki tänä päivänä on: suoritetaan suorittamisen takia ja unohdetaan erilaiset persoonat ja niiden haasteet, tai vahvuudet. Toimintapäivänä ei ollut kiire, jokainen sain rauhassa toimia omaan tahtiinsa. Juuri niin kuin eläinavusteisen toiminnan tarkoitus on.

H1: Oli kivaa joo, tulee ainakin hyviä muistoja

H4: Mukavaa ja hauskaa, alpakat kivoja, en oo ikinä ennen nähnyt niitä.

H3: Oli kivaa, kun oli niinku muutama semmoinen mihin käytettiin aikaa, eikä ollut kiire. Et nyt äkkiä käydään tässä ja sitten seuraavaan.

H4: Mä ite tarvitsisin koko ajan jotain tekemistä.

Esiin nousi myös asioita, joita nuoret tykkäsivät tehdä ja niitä, jotka eivät olleet niin mieluisia. Asiat, joita sai tehdä omassa tahdissa olivat kaikista mieluisimpia. Tällaisia olivat esimerkiksi eläinten syöttäminen ja silittäminen, sekä taluttaminen. Eläinavusteisessa toiminnassa nuori ja eläin kohtaavat tasavertaisina tekijöinä. Kumpikaan ei aseta toiselle vaatimuksia, mutta kunnioitus on molemmin puolista. Vastaavanlaisia kokemuksia nuoret eivät välttämättä saa omassa arjessaan. Kiire, tai hoputtaminen eivät kuuluneet päivään, kaikelle oli aikaa ja kaikilla tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua toimintaan. Myös vetäjän rooli nousi esille, aikuisella oli aikaa jutella ja olla läsnä. Haastatteluissa tuli ilmi, että kaikki nuoret voisivat osallistua saman tyyppiseen toimintaan myös jatkossa.

H1: Vetäjä kyllä teki hyvää työtä, kyseli, ohjeisti ja näin.

H3: Kivointa varmaan se, kun pääsi sitä asia silittämään. Vähän jännitti niitä alpakkoita taluttaa, kun ne meni sillee aika oman tahdon mukaan, mutta ei sillee mitään. Ei se niinku epämukavaa ollu.

H5: Kivointa alpakoiden kanssa olo. Erityisesti niiden syöttäminen.

Suurin osa nuorista oli sitä mieltä, että tällainen toimintakokonaisuus on hyvin toimiva. Kysyimme nuorilta kuitenkin myös kehitysehdotuksia siihen, millaista toimintaa Lumotarhalla voisi jatkossa olla. Muutama nuori toivoi enemmän hevosien kanssa työskentelyä.

H2: Ois kiva jos ois vaikka enemmän hevosia.

H5: Mä en ole koskaan ratsastanut hevosella niin ku siis jos mulle olisi tarjottu mahdollisuus ratsastaa, niin kyllä mä olisin varmaan ratsastanut. Niin että se voisi ehkä olla.

Haastattelujen perusteella elämyspedagoginen toiminta tuo mukavaa vaihtelua kouluarkeen ja haastateltavat pääosin toivoisivat, että tällaista toimintaa olisi useammin. Näinkin pienellä tekemisellä ja vain yhden päivän aikana tehdyllä haastattelulla nousi esiin erityisnuorten arjen haasteet. Haasteet sosiaalisissa suhteissa, rutiineista luopumisen pelko, epäonnistuminen suoriutumisessa, sekä kiire. Uusi kokemus antoi uskallusta sanoittaa kokemusta ja tunteita, joka voi olla monellekin erityisnuorelle haasteellista. Positiivisena asiana jäi mieleen se, että nuoret voisivat jatkossa mielellään osallistua samankaltaiseen toimintaan.

4.3 Toiminnan ohjaajan haastattelun tulokset

Haastattelimme toiminnan ohjaajaa toimintatuokion jälkeen. Ensimmäisenä kysyimme mistä Lumotarhan toiminta on saanut alkunsa. Toiminnan ohjaajan mukaan elinikäinen kiinnostus luontoon ja eläimiin kannustaa häntä toteuttamaan toimintaa. Lisäksi muiden toimijoiden toiminta herätti kiinnostuksen omaankin tekemiseen.

No siis elinikänen mielenkiinto eläimiin ja luontoon. Ja sit tota ku on jostaki bongannu aina just näitä terapia koiria esimerkiks tai, sit tästä seikkailukasvatuksesta... Kaikesta tämmösestä on ruvennu tutkimaan sitä enemmän. Yhen kerran oon saanu olla koiran kanssa töissä. Se oli ihana kokemus ku oli sellanen tyttö... sillä oli huivi aina naaman edessä ja lähettiin sen tytön ja koiran kanssa koirapuistoon ja sitten, kun tultiin koirapuistosta pois, niin huivi ei ollutkaan enää naaman edessä. Osastollakin sit sanoivat siitä työstä, että hän puhui enemmän ja ei ollu sen huivin takana enää ollenkaa. Hirveesti vahvistaa nää tälläset kokemukset.

Pohdimme myös mitä työ merkitsee toiminnan vetäjälle itselleen ja tämän omalle hyvinvoinnille. Pienetkin onnistumiset ovat tärkeitä ja niistä saa kannustusta jatkaa toimintaa eteenpäin.

Just noukkii niitä pieniä tähtihetkiä, eikä tarvi olla niin tähtihetkiä, vaan just niitä onnistumisia. Tässäkin toiminnassa oli se yks tyttö, joka tuli auttamaan niitten päitsien kanssa, siitähän saa hirveesti sitä voimaa ja kannustusta. Eihän sanallinen palaute varmaan niin hyvin riitä, kun se et mitä näkee ja mitä tapahtuu. Sen takia ois just ihana, ku ois pitempi jaksosia nämä, vaikka nämäki ku ois viis kertaa käyny tai muuta. Omaa työssä jaksamista on sit kans kun saa näiltä eläimiltä sitä voimaa, vaikka ootkin joka ikinen päivä näissä kiinni. Eläimet on omaa työhyvinvointia ylläpitävää.

Missä kaikissa eläinavusteisissa toiminnoissa toiminnan ohjaaja itse on ollut mukana toteuttamassa? Green Care on ollut toiminnassa aina läsnä, mutta eläimen ei aina tarvitse olla konkreettisesti mukana tilanteessa, vaan jo esimerkiksi kuva voi auttaa.

No ihan niinku green care toiminnan nimellä. Aina ei tietysti tarvi eläin olla läsnä, et olen vienyt eläimen kuvia esimerkiks kouluun ja osastoille. Sitte on tota eläinten kävelytystä täällä, peilataan omia tunteita ja omaa käyttäytymistä, kun sen palautteen saa samantien siltä eläimeltä. Et jos minä nyt kiljasen niin mitä sit tapahtuu. Sit on sosiaalipedagoginen eläintoiminta ja eläinavusteinen nepsyvalmennus. Oon käyny myös laitos vierailuilla eläimen kanssa.

Kysyimme ohjaajalta siitä, millaisia hyötyjä ja vaikutuksia hän on havainnut Osallistujissa, kun he pääsevät lähelle eläimiä ja luontoa. Osallistujien olemuksessa on havaittavissa selvää keventymistä ja heidän keskinäinen kommunikointinsakin helpottuu. Toiminnasta tulee kaikenkaikkiaan vapautuneempaa.

Just se rentoutuminen ja hyvänmielen tuottaminen, ihan ilmeet ja olemus muuttuu... Kireys häviää ja on helpompi keskustella, kun eläin on siinä läsnä, vaikka se niinku ois vaan tossa aidan toisella puolella. Eli sellasta vapautuneempaa, rennonpaa. Toisaalta se on myöskin se asia minkä takia asiakas viitsii tulla siihen toimintaan tai valmennukseen kun näkee ne eläimen.

Asiakasryhmät koostuvat usein erityisryhmistä, jotka tarvitsevat jollain tapaa tukea elämän eri vaiheissa.

Kyllä nää on jollakin tapaa erityisryhmiä, tavallaan niin ku tämäkin, että ei niin ku yleisopetuksessa pysty opiskelemaan, että tarvii jotain erityistä tukea. Just yrittää heijastaa sieltä syrjäytymisen uhan alta ja tuoda jotakin iloa siihen elämään tämän toiminnan kautta.

Haastattelussa nousi esiin myös tulevaisuuden suunnitelmat sekä haaveet.

Tavoitteena olisi laajentaa osaamisaluetta entisestään.

Markkinointia pitäis kasvattaa ja joskus rohkaistua kokeilemaan, että pyöriskö se miten jos ajattelis tätä nepsyvalmennusta et saisko sieltä enemmän töitä ja sit vois vaikka kääntyä niin että tekisin enemmän tätä ja vaan sivutoimena jotain muuta päivätyötä. Toivon edelleen että, hankkeelta saan apua mihin kuulun, että meillä on nyt siinä liiketoiminta suunnitelmia ja kannattavuus laskentaa et tämmösiä asioita.

Haastattelussa toiminnan ohjaaja toi esiin sen, miten hän itsekin koki hieman jännitystä toiminnan pariin palaamiseen korona-ajan jälkeen. Ohjaajan mukaan kuitenkin sekin jännitys kääntyi innostumiseksi ja oppimiskokemukseksi.

Miuta ihan oikeesti aluksi jännitti, ku ei oo pitkään aikaan ollut koronan takia tätä toimintaa, tai tällästä oppilasryhmää ja sitte ku työkin vielä tulitte tänne! Oon minä sillee tyytyväinen, vähän mulla oli silleen huoli ku täällä oli ne keskustelut, kun tuossa niinkun istuskelin ja sanoin pariin kertaan, et jos halutte lähtee tonne eläinten luokse niin sanokaan vaan, mut sain vastaukseksi et ihan hyvä näin. Sitten mie niin ku ymmärsin et varmaan se sit on ihan hyvä näin. Toiminnan tavoitteena, kun oli rentoutuminen ja rauhoittuminen, et kyllä myö tavoitteisiin päästiin.

4.4 Havainnoinnin tulokset

Havainnoinnin muotona käytimme osallistuvaa havainnointia, käytännössä tämä tarkoitti sitä, että osallistuimme itse toimintaan ja havainnointi tapahtui toiminnan aikana. Nuorten saapuessa paikan päälle, ensimmäinen havaintomme oli, että kaikille nuorille nousi hymy hylille nähdessään tilan eläimet. Osa nuorista rohkeni mennä tervehtimään ja silittämään eläimiä samantien,

kun taas osa pysytteli hieman taaempana. Toiminnan käynnistyttyä huomasimme, kuinka nuoret ottivat hyvin toisiaan huomioon. Ryhmä kannusti toisiaan toimintaan ja antoi tilaa toisille lähestyä eläimiä omassa tahdissa. Aluksi taaemmaksi vetäytyneet nuoret rohkaistuivat tulemaan enemmän esille ja lähestyivät pelottomammin eläimiä.

Suurimpana havainnointina huomasimme, kuinka kaikki nuoret olivat alusta alkaen hyvin rauhallisia. Ympäristönä luonto oli nuorille jo entuudestaan tuttu, ehkä tämä auttoi heitä ymmärtämään miten eläinten parissa tulisi toimia. Toiminnan aikana emme havainneet kiireen tuntua, älypuhelimien käyttöä tai ylimääräistä levottomuutta. Osa nuorista intoutui kyselemään eläinten elinympäristöstä, käyttäytymisestä ja historiasta. Toiminnan jälkeen päällimmäiseksi havainnoksemme jäi se, kuinka eläimet ja luonto tuovat ihmiselle mielenrauhaa ja tarjoavat tyyssijan nyky-yhteiskunnan hälinässä asuvalle ihmiselle.

4.5 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten elämypedagoginen toiminta soveltuu nuorisotyöhön ja mitkä niiden vaikutukset ovat nuoriin. Aineistonkeruumenetelmänä toimi haastattelut ja aineisto pohjautui yksittäisten nuorten henkilökohtaisiin kokemuksiin.

Tutkimusaineistomme perusteella psyykkiset suhteet hyvinvointiin olivat kaikista yleisimpiä ja huomattuja teemoja. Voidaan siis sanoa, että teoria tukee tämän opinnäytetyön tutkimusaineistoa ja havaittuja vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Eläimen aitous ja eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen tuovat hyvää mieltä. Läsnäollessa eläinten kanssa puhelaiheet liittyivät usein hellyyttävään eläimeen, jota yhdessä siliteltiin. Eläimet toimivat hiljaisuuden rikkojina ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, kuinka eläinten ja luonnon autenttisuus saa ihmiset ulos kuorestaan. Eläimet luonnon ympäröimänä antavat meille mukavan ja seesteisen ilmapiirin. Haastateltavat kuvasivat toimintapäivän olleen kaikin puolin mukava ja rauhoittava. Osa haastateltavista kuvasti toimintapäivän vievän jopa taakan harteiltaan.

Eläin- ja luontoavusteinen toiminta saavat toistuvasti uutta myönteistä käyttö- ja tutkimustulosta. On tärkeää ymmärtää ja tietää mikä, eläinten ja luonnon tarkoitus on tieteellisessä mielessä, mutta niiden olemassaolon hyötyjä voitaisiin entistä enemmän tutkia pedagogisessa aspektissa. Elämyspedagogisen toiminnan aikana ihminen ei toivottavasti koskaan jää ajattelemaan luonnon, tai eläinten tieteellistä tarkoitusta, vaan näkee ne juuri sellaisena kuin ne ovat – täydellisinä. Mielestämme tähän mielikuvaan pohjautuu koko Green Care- toiminnan idea ja vaikutukset. Luonto ja eläimet ovat täydellisiä juuri sellaisina kuin ovat.

Elämyspedagogiikkaa ja Green Care- toimintaa on käytetty jo jonkin verran osana nuorisotyötä. Voisi sanoa, että näillä menetelmillä nuorisotyön pohjalta menee hyvin. Johtopäätöksenä kuitenkin meidän mielestä nuorisotyössä voitaisiin hyödyntää entistä enemmän esimerkiksi lähiluontoa. Pidämme ihmisten ja luonnon välistä suhdetta erittäin tärkeänä ja sen tuomien hyvinvointivaikutuksien ensiluokkaisuutta. Elämyspedagogiikka sopii mielestämme lähes kaikille asiakasryhmille. Se antaa asiakkaalle eläimen tai luonnon välityksellä arjesta poikkeavaa elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa.

On haastavaa lokeroida selkeästi kuka elämyspedagogiikkaa voisi ja saisi käyttää osana työtään. Tärkeää kuitenkin on, että elämyspedagogista toimintaa vetävällä ohjaajalla tulee olla riittävä tietoperusta elämyspedagogiikasta ja siinä käytettävistä menetelmistä. Pelkkä elämyspedagogiikan tuntemus ei kuitenkaan riitä, vaan ohjaajan on hallittava myös yksilön ja ryhmän ohjaustaidot, sekä prosessit, jotta pedagogiikan menetelmistä saadaan parhain mahdollinen hyöty. Kokonaisuutta ajatellen, mielestämme elämyspedagogiikka on menetelmä, jonka avulla voidaan kehittää ainutlaatuisia kokemuksia ja elämyksiä.

5 POHDINTA

Elämyspedagogisessa toiminnassa osa nuorista saattaa päästä ensimmäistä kertaa kunnolla luontoon. Ensikertalaiselle kokemukset eivät välttämättä ole

aina mieluisia tai opettavaisiakaan, mutta elämyksiä ne varmasti ovat. Osa nuorista saattaa ihmetellä tallista tulevaa hajua tai mutaista metsikköä, kun taas toisille nuorille luonto ja eläimet saattavat olla hyvinkin tuttuja.

Elämyspedagogisen toiminnan järjestämisessä tuleekin siis muistaa se, että nuorilla saattaa olla toimintaan erilaisia lähtötasoja. Myös nuoren välittömiä kommentteja kuunnellessa voi saada arvokasta palautetta toiminnasta.

Työntekijänä voisi myös pohtia toiminnan ohjaajan haastattelussakin ilmiin noussutta pointtia siitä, miten sanallisen palautteen ei tarvitse aina olla pääosassa, vaan esiin voi nostaa sen mitä näkee ja kokee. Erityisesti nuorten kanssa toimiessa tämä olisi hyvä muistaa, sillä rehellistä sanallista palautetta voi olla joskus hankala saada. Toiminnan havainnointi on myös tehokas keino saada välitöntä palautetta.

Eläin on aktiivinen toimija, jota aina ohjaa koulutettu ihminen. Mielestämme eläinavusteinen toiminta todellakin kehittää asiakkaan fyysisiä, psyykkisiä, sosiaalisia taitoja ja identiteettiä. Asiakas saa eläimeltä välittömän ja aidon palautteen: väärä liike, ele, äänne, ja eläin vastaa siihen ajattelematta tai analysoimatta mitä tapahtui, mitä juuri sinä teit väärin. Eläin ei arvostele eikä ole ennakkoluuloinen tai pitkävihainen, asiakas saa tehdä saman virheen uudelleen monia kertoja oman kehitysprosessinsa aikana. Eläinavusteisen toiminnan ohjaajan on omattava alan koulutus, jotta asiakkaan turvallisuus on taattu. Eläintä ohjaavalla henkilöllä täytyy olla taito valita asiakkaan tavoitteisiin sopiva eläinlaji ja yksilö. Hänen täytyy osata käsitellä eläintä ja tulkita sen elekieltä.

Eläinavusteisuuden käyttöä nuorisotyössä rajoittavat asiakkaiden pelot, allergiat ja valitettavasti myös saatavuus. Koulutettuja ohjaajia on vähän.

Monipuolisessa eläinavusteisessa elämyspedagogiikassa toimintaympäristönä on useimmiten maaseutu, jonne matkustaminen voi olla haastavaa. Voisiko yhteiskunta tukea asiakkaan matkustamista asiakaslähtöisesti? Tai pedagogia, joka järjestäisi mahdollisuuksia kaupunkioloissa?

Suomi on kuuluisa järvistään ja kauniista luonnosta. Monelle nuorelle luonto on vain kuvina netissä tai koulukirjoissa. Ei yhtään aistikokemusta siitä, miltä sateen jälkeinen metsä tuoksuu, tai miten luonnosta saa ruokaa. Ilmas-
tonmuutos sanana on kaikkien huulilla, mutta onko se todellakin myös ymmär-
ryksessä? Luontoavusteisen elämyspedagogiikan tarjoamat vaihtoehdot ovat
täynnä aistikokemuksia ja elämyksiä. Mielestämme luontoympäristö itsessään
ja luonnossa liikkuminen tarjoavat mahdollisuuksia vastata nyky-yhteiskunnan
terveys- ja hyvinvointihaasteisiin. Elämyspedagogisen toiminnan ei myöskään
tarvitsisi olla joka kerta isoa ja erikoista. Esimerkiksi jo lyhyt retki nuorisotalolta
tai koululta läheiseen puistoon voi vaikuttaa positiivisesti mielialaan ja auttaa
nuorta keskittymään paremmin.

Kun on kyse nuorista, voidaan pohtia mikä olisi nuorille sopivinta toimintaa.
Koska kaikilla nuorilla ei ole saman verran kokemusta luonnosta, voisi olla
hyödyllistä, jos nuori pääsisi valitsemaan itselleen sopivimman haastavuusta-
son. Tämän myötä nuorisotyön elämyspedagogisessa toiminnassa voisi olla
esimerkiksi muutama vaihtoehto, josta nuori saisi päättää itselleen sopivim-
man. Näin nuori pääsisi pikkuhiljaa totuttelemaan luontoon ja eläimiin, jonka
jälkeen hän pystyisi haastamaan itseänsä ja osallistua hieman haastavampaa-
kin toimintaan

Green care – toiminta välittää ajankohtaisesta tietoa ja on aktiivinen osallistuja
yhteiskunnallisessa keskustelussa. Green care jakaa vertaistietoa, esittelee
yhteistyökumppaneita sekä tuo näkyvyyttä toiminnalle. Lumotarhan toiminnal-
lisen päivän ja tämän opinnäytetyön myötä ajatuksemme ovat vain
voimistuneet siitä, kuinka luonto ja eläimet antavat nuorelle avaimet avata
ovet mahdollistavampaan ja valoisampaan tulevaisuuteen. Onnistuneiden
kohtaamisien takana eläinten kanssa on taustalla eläinten hyvinvointi. Kun
eläin voi hyvin ja sen tarpeisiin vastataan, se välittää myös hyvää oloa ih-
miseen.

5.1 Tutkimuksen luotettavuus

Eettisyyden arvioinnissa tutkimuksessa oli tärkeää tutkittavien suojeleminen,
sekä heidän anonymiteettinsä. Osallistuminen tutkimukseemme oli

vapaaehtoista ja tutkimuksesta oli mahdollisuus kieltäytyä. Haastattelu oli myös mahdollista keskeyttää tutkimuksen aikana. Eettisyys varmistettiin myös asian mukaisien tutkimuslupien hankkimisella ja haastattelun nauhoittamisesta ilmoitettiin aina uudelleen haastattelun alussa.

Tutkimuksen luotettavuudessa on huomioitavaa, että tutkimus oli kertaluontoinen haastattelu ja se toteutettiin valittuna päivänä. Haastateltaville nuorille tilanne oli uusi, millä voi olla vaikutusta heidän vastauksiinsa. Pyrimme kuitenkin avaamaan ja selventämään kysymyksiä, jotta nuorelle olisi helpompi vastata niihin. Emme tienneet nuorten taustoista yksityiskohtaisemmin, joten aikaisemmillaakin kokemuksilla on varmasti ollut vaikutusta vastauksiin ja tätä emme pystyneet huomioimaan. Tutkimusryhmällä oli kuitenkin myös hieman kokemusta elämyspedagogisesta toiminnasta, joten sekin saattoi tutkimustuloksiin vaikuttaa.

Kokemustutkimuksessa haastateltavan vastaus on aina oikea, mutta toistettaessa kysymys jonakin toisena päivänä vastaus voi olla erilainen riippuen sen päivän tunnetilasta. Lisää luotettavuutta tutkimustuloksiin saisi suuremmalla tutkimusjoukolla, sekä useammalla haastattelukerralla. Tutkimustulokset ovat ihmisten kokemuksia ja siten oikeita, mutta ei välttämättä suoraa yleistettävissä näin kertaluontoisella tutkimuksella. Toisaalta ei voida myöskään unohtaa sitä, että parhaimmillaan tutkimus voi tuottaa yksilönkin kokemuksen kautta uutta näkökulmaa käytännön työn kehittämiseksi.

Osa tutkimuksessa käytetyistä lähteistä oli myös tutkimuksia. Myös meillä tämän tutkimuksen tekemisessä oli vaarana se, että omat kokemuksemme ja uskomuksemme nousisivat esille. Myöskin ohjaajan ja nuoren välinen luottamussuhde vaikutti tutkimustuloksiin, myös se monettako kertaa nuori osallistui toimintaan.

5.2 Jatkotutkimusehdotukset

Elämyspedagoginen toiminta ja ihmisen suhde luontoon sekä eläimiin on varsinkin korona-aikana korostunut ja se näkyy mielestämme myös nuorisotyössä. Yhä useampi toimija haluaa hyödyntää luontoa ja eläimiä

omassa toiminnassaan. Moni myös varmasti etsii itselleen sopivaa tapaa toteuttaa elämyspedagogiikkaa. Tämän takia jatkotutkimus aiheesta olisi varmasti tarpeen.

Jatkotutkimusehdotuksena voisi olla esimerkiksi kahden eri toimijan elämyspedagogisen toiminnan vertailua. Tutkimuksessa voisi ottaa huomioon myös toiminnan ja toimintaryhmän maantieteellisen sijainnin. Onko sillä merkitystä toiminnan ja tutkimustulosten kannalta? Vertailukohtana voisi olla esimerkiksi Helsinki ja Rovaniemi, jotta tutkimukseen saataisiin erilaiset kaupungit.

Eläin- ja luontoavusteista toimintaa voisi tutkia kehittämisopin näytetyön avulla siten, että saman ryhmän kanssa käytäisiin useammalla toimintakerralla. Toimintakerroilla voisi olla myös eri kerroilla mahdollisimman erilaista tekemistä, jotta saataisiin tietää millainen toiminta olisi mieluisinta ja hyödyllisintä nuorisotyössä. Ryhmäkoko voisi myös suurentaa ja seurata ryhmädynamiikan muuttumista ja kehittymistä. Isomman ryhmän kanssa mukaan mahtuisi erityyppisiä nuoria, joten tuloksetkin olisivat sen myötä laajempia.

Elämyspedagogisen toiminnan ohjaajien näkemystä sen soveltuvuudesta nuorisotyöhön voisi myös tutkia. Tutkimuksessa voisi selvittää muun muassa sitä, millaiset menetelmät toimivat parhaiten ja millaista osaamista työntekijät tarvitsevat elämyspedagogisen toiminnan toteuttamiseen.

LÄHTEET

- Alanko, T. 2020. Eläinavusteinen työskentely osana lastensuojelun avopalveluita. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulu tutkinto. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020112424027> [viitattu 19.10.2021]
- Arponen, M. 2012. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta asiakkaiden kokemana. Savonia ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulu tutkinto. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012090713492> [viitattu 20.10.2021]
- Erkkilä, R. 2010. Seikkailupedagogiikka opettajankoulutuksessa – Ammatilliseksi opettajiksi opiskelevien kokemuksia seikkailukasvatuksen opintojaksolta. Teoksessa Lomamaa, T. & Karppinen, S. (toim.) Seikkailun elämyksiä II. Elämyksen käsittehistoriaa ja käytäntöä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 177–192.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Halme, K. 2016. Koira kouluavustajana - eläinavusteinen pedagogiikka kouluympäristössä. Nuorisotyön ja kansalaistoiminnan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016112817979> [viitattu 19.10.2021]
- Heikkinen, M. 2013. Elämys- ja seikkailukasvatus nuorten kokemana Suomensalmen seurakunnassa. Diakonia -ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013111917410> [viitattu 28.10.2021]
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja Kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.
- Ikäheimo, K. 2013. Karvaterapiaa - Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 10-11.
- Yli-Viikari, A. & Haapasaari, M. 2013. Eläinavusteinen työskentely ja Green Care. Teoksessa Ikäheimo, K. Karvaterapiaa - Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 99.
- Kangasniemi, J. & Koivuniemi, T. 2011. Green Care – ajattelumallin hyödyntäminen koulutuksessa ja ohjauksessa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201406251889> [Viitattu 31.10.2021]

Karppinen, S. & Latomaa, T. 2007. Elämyksestä ja kokemuksesta teoriaa ja käytäntöä. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä: Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 11-20.

Karppinen, S. 2007. Elämyksestä kokemukseen ja oppimiseen. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä: Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 75 -98.

Pietilä, K. 2020. Reflektointi elämypedagogiikassa. Teoksessa Karppinen, S., Marttila, M., Saaranen-Kauppinen, A. (toim.) Seikkailukasvatusta Suomessa: pedagogisia ja didaktisia näkökulmia. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kirvesniemi, A. 2014. Vuorovaikutus eläinavusteisessa yksilöpsykoterapiassa. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/95815/GRADU-1403686828.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kostamo, J. 2007. Elämypedagogiikka nuorten ympäristökasvatuksessa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://docplayer.fi/6528647-Elamypedagogiikka-nuorten-ymparistokasvatuksessa.html> [Viitattu 31.10.2021]

Lehmussaari, T. 2019. Green Care -menetelmät työuupumuksesta kuntoutumisessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019060615269> [viitattu 20.10.2021]

Mehiläinen, s.a. Eläinavusteinen kuntoutus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hippoterapiaklinikka.fi/elainavusteinen-kuntoutus> [viitattu 18.10.2022]

Ojala, H. 2019. Seikkailupedagogiikka tarjoaa uskaltamisen kokemuksia turvallisesti. Blogi. Päivitetty 10.10.2019. Saatavissa: <https://setlementti.fi/blogi/seikkailupedagogiikka-tarjoaa-uskaltamisen-kokemuksia-turvallisesti/> [Viitattu 28.10.2021]

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Soini, K., Ilmarinen, K., Yli-Viikari, A. & Kirveennummi, A. 2011. Green Care sosiaalisena innovaationa suomalaisessa palvelujärjestelmässä. *Yhteiskuntapolitiikka* 76, 1. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201209117839> [viitattu 31.10.2021]

Suomi, A., Juusola, M., Anundi, E. 2016. Vihreä hoiva ja voima. Helsinki: Terapia- ja valmennuskeskus Helsingin majakka.

Tolonen, E. 2018. Eläinavusteisuus sosiaalisen osallisuuden tukena. Diakonia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201803213613> [viitattu 10.10.2022]

Yli-Talonen, J. 2019. Luontoavusteisuus lastensuojelun sijaishuollossa. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201905159995> [viitattu 20.10.2021]

Liitteet**Teemahaastattelurunko**

Noora Aapro, Johanna Suojansalo

Kokemukset, hyvinvointi, hyöty

Eläinavusteisen pedagogiikan vaikutukset nuorten hyvinvointiin

- Millaiseksi koit toiminnan? (onko mukavaa olla muuallakin kuin koulussa)
- Miten koit tämän päiväisen toiminnan vaikuttavan hyvinvointiisi? (millainen olo on nyt, ennen toimintaa ja toiminnan jälkeen)
- Mitä hyötyä ajattelet toiminnalla olevan? (mikä oli mukavinta, toiminnan valmistelu, itse tekeminen, mistä tykkäsit eniten)

Toiminnallisten menetelmien hyödyt sosiaalisiin taitoihin

- Koitko keskustelemisen toiminnan lomassa helpommaksi? Mistä tämä voisi johtua? (oliko tässä ympäristössä helpompi keskustella ja olla verrattuna koululuokkaan)
- -Millaisia haasteita koit toiminnan aikana? (oliko jotain ei niin mukavaa, tai inhottavaa, epämukavuusalue?)

Menetelmien monipuolisuus ja mielekkyys

- Millaisia ennakko-odotuksia sinulla oli tästä toiminnasta? (miltä tuntui tulla ensikertaa tänne, jännittikö, odotitko innolla, onko positiivisia kokemuksia joka sai tulemaan uudestaan)
- Mitä luonto ympäristönä merkitsee sinulle? (Kuinka paljon vietät aikaa luonnossa, mitä ajattelet luonnosta, onko se sinulle tärkeä)
- Mikä oli mielekkäintä? (mikä toiminnan osuus oli kivoin)

- Millaista toimintaa toivoisit? (mitä haluaisit kokeilla uudestaan, lempieläin, ideoita jatkoon)

Liite 2/2

- Opitko jotain uutta?

Työntekijän näkökulma

- Miten olet ajautunut tähän työhön?
- Miksi haluat tehdä tällaista työtä?
- Mitä tämä merkitsee omalle hyvinvoinnillesi?
- Millaista muutosta näet asiakkaissa?
- Millaista eläinavusteista toimintaa olet toteuttanut?
- Millaisia ovat luontoavusteisuuden hyödyt ja vaikutukset?
- Keistä asiakasryhmäsi usein koostuvat?
- Millaiset ovat suunnitelmat ja tavoitteet toiminnalle tulevaisuudessa
- Miten esim.peruskoulussa voisi tällaista toimintaa hyödyntää, vaihtoehtoinen tekeminen tälle?

SUOSTUMUS OPINNÄYTETYÖHÖN

Tervehdys

Olemme yhteisöpedagogiopiskelijat Johanna Suojansalo ja Noora Aapro Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta (Xamk) ja opinnäytetyöhöme liittyen pyydämme lupaa seurata lastenne toimintaa (Lumotarha, Kurolanlahdentie 99, Kurolanlahti, Eläinavusteinen toiminta, 23.3.2022). Tutkimukseen liittyy myös keskustelua nuorten kanssa. Nuoret pysyvät tutkimuksessa nimettöminä ja materiaali raportoidaan niin, että heitä ei voi tunnistaa sen perusteella.

Annan opinnäytteen kirjoittajalle, Johanna Suojansalo ja Noora Aapro, luvan haastatella ja havainnoida lastani amk-opinnäytetyötään varten. Aineisto hävitetään tutkimuskäytön jälkeen.

Aika ja paikka: _____

Lapsen/nuoren nimi: _____

Huoltajan allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____